

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради Національного університету фізичного виховання і спорту України (протокол від 29 лютого 2024 р. № 9), що введено в дію наказом ректора НУФВСУ від 29 лютого 2024 р. № 69-заг

**ЕТИЧНИЙ КОДЕКС
УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Етичний кодекс учасників освітнього процесу Національного університету фізичного виховання і спорту України (далі – Кодекс) розроблено відповідно до Конституції України, Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про запобігання корупції», Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, Великої Хартії Університетів, Бухарестської декларації етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європі, керівних принципів IAU-MCO (International Association of Universities and the Magna Charta Observatory) щодо інституційного етичного кодексу вищої освіти, Статуту Національного університету фізичного виховання і спорту України, Кодексу академічної доброчесності Національного університету фізичного виховання і спорту України, інших нормативно-правових актів Національного університету фізичного виховання і спорту України (далі – Університет).

1.2. Кодекс є складовою частиною системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Університеті, визначає загальні засади, ключові цінності, основні принципи та норми етичної поведінки і взаємовідносин учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватись у процесі здійснення освітньої, наукової та інших видів діяльності.

1.3. Головними завданнями Кодексу є:

сприяння реалізації мети діяльності Університету;

формування в Університеті освітнього середовища з високим рівнем академічної свободи, корпоративної культури, відповідальності та взаєморозуміння;

створення сприятливих умов для реалізації інтелектуального, професійного й особистісного потенціалу учасників освітнього процесу;

виявлення потенційних ризиків і запобігання етичним проступкам учасників освітнього процесу.

1.4. Дія Кодексу поширюється на всіх учасників освітнього процесу Університету: наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в Університеті, фахівців-практиків, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах, інших працівників.

1.5. Кожен учасник освітнього процесу, неухильно дотримуючись норм Кодексу, повинен здійснювати особистий внесок у розвиток Університету, сприяти зміцненню його позитивного іміджу та ділової репутації у вітчизняному та міжнародному освітньому, науковому, спортивному середовищі.

1.6. Застосування норм Кодексу не обмежує можливість застосування інших способів захисту прав та інтересів учасників освітнього процесу, передбачених законодавством України.

2. КЛЮЧОВІ ЦІННОСТІ ТА ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ УНІВЕРСИТЕТУ

2.1. Ключовими цінностями Університету, на яких ґрунтуються корпоративна культура, норми та правила етичної поведінки й взаємовідносин учасників освітнього процесу, є: гуманізм, академічна свобода, інституційна автономія, якість і цілісність наукової та освітньої діяльності, професіоналізм, соціальна відповідальність, сталий розвиток, патріотизм.

2.2. У своїй діяльності учасники освітнього процесу повинні дотримуватися таких етичних принципів: законності, взаємної довіри та співпраці, академічної

добросовісності, компетентності, готовності до змін і прагнення постійного вдосконалення, рівності та соціальної справедливості, відповідальності, партнерства та взаємодопомоги, взаємоповаги, ввічливості та толерантності, особистого прикладу, прозорості, відкритості, нетерпимості до корупції, дискримінації, насильства та інших протиправних проявів, безпеки та добробуту, поважного ставлення до колег, Університету, держави, збереження довкілля.

2.3. Сповідування ключових цінностей та дотримання етичних принципів Університету має бути справою честі кожного учасника освітнього процесу.

3. ЕТИЧНІ НОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Загальні (спільні) етичні норми діяльності учасників освітнього процесу.

Сповідуючи ключові цінності Університету, керуючись етичними принципами та нормами діяльності, кожен учасник / учасниця освітнього процесу повинен:

дотримуватись Конституції України, вимог чинного законодавства України, Статуту Університету, нормативно-правових актів Університету;

поважати та шанувати історію, традиції, символіку Університету;

сприяти ефективній діяльності Університету, формуванню та піднесенню його іміджу й репутації як провідного освітнього, наукового, спортивного центру;

брати на себе відповідальність за реалізацію мети та завдань Університету, усвідомлювати свою причетність до загальноуніверситетських справ;

виявляти ініціативу щодо підвищення якості освітньої та наукової діяльності Університету;

коректно, ввічливо та толерантно ставитись до кожного члена університетської спільноти та гостей Університету, незалежно від статі, віку, посади, статусу, культурних, расових, національних відмінностей, соціального

або географічного походження, стану здоров'я, політичних поглядів, релігійних переконань та ін.;

брати активну участь у формуванні системи демократичних взаємовідносин між учасниками освітнього процесу й адміністрацією Університету;

дотримуватись принципів академічної доброчесності, визначених Кодексом академічної доброчесності Національного університету фізичного виховання і спорту України;

обмінюватись досвідом та інформацією з іншими учасниками освітнього процесу, надавати їм необхідну підтримку для досягнення найкращих результатів діяльності;

бути пунктуальним, своєчасно реагувати на запити інших членів університетської спільноти, партнерів Університету та / або представників громадськості, дотримуватись встановлених термінів виконання завдань і взятих зобов'язань;

протистояти та запобігати проявам корупції та протекціонізму в університетському освітньому середовищі;

сприяти створенню в Університеті атмосфери довіри, доброзичливості, справедливості, шанобливого ставлення до гідності та прав кожного члена університетської спільноти, не допускаючи будь-яких форм дискримінації, мобінгу, гендерно обумовленого насильства та сексуальних домагань;

контролювати свою поведінку, прояви емоцій, не дозволяти особистим симпатіям/антипатіям впливати на службові стосунки;

дотримуватись норм мовного етикету, правил ділової письмової та усної комунікації, уникати ненормативної лексики;

ефективно та раціонально використовувати ресурси Університету (людські, матеріальні, фінансові, інтелектуальні та ін.), сприяти його збалансованому розвитку;

відповідально та ощадливо використовувати майно й обладнання Університету (приміщення, меблі, комп'ютерну техніку, телекомунікаційне та мультимедійне обладнання, бази даних, мережі та ін.) за призначенням у процесі освітньо-наукової діяльності;

утримуватись від поширення неправдивої та / або неперевіреної інформації про Університет або членів університетської спільноти, розкриття конфіденційної інформації та персональних даних інших осіб;

не виступати від імені Університету або його структурного підрозділу без спеціальних повноважень;

вести здоровий спосіб життя, підтримувати свою працездатність;

дотримуватись правил безпеки, гігієни праці, у приміщеннях і на території Університету не палити, не вживати алкоголю та наркотичних засобів;

утримуватись в Університеті та за його межами від будь-яких дій і висловлювань, що суперечать етичним нормам і можуть завдати шкоди іншим людям та / або репутації, майну, фінансовому стану Університету;

дбати про свій охайний зовнішній вигляд;

допомагати іншим членам університетської спільноти у скрутних життєвих обставинах.

3.2. Спеціальні етичні норми діяльності окремих категорій учасників освітнього процесу.

Дотримуючись загальних (спільних) етичних норм діяльності, окремі категорії учасників освітнього процесу повинні також у своїй діяльності керуватися відповідними спеціальними етичними нормами, зокрема:

3.2.1. Наукові, науково-педагогічні, педагогічні працівники та фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітніх, освітньо-професійних, освітньо-наукових програмах, повинні:

здобувати, примножувати, зберігати та поширювати наукові знання;

розвивати й удосконалювати свою професійну майстерність;

всебічно сприяти розвитку та чистоті української мови, забезпечувати її функціонування в освітньому процесі, науковій діяльності, усіх сферах діяльності Університету;

власним прикладом сприяти формуванню академічної культури здобувачів вищої освіти;

сумлінно виконувати обов'язки наукового, науково-педагогічного, педагогічного працівника;

бути чесними та об'єктивними в оцінюванні освітніх і наукових досягнень здобувачів вищої освіти;

дотримуватися норм етичної поведінки з колегами та здобувачами вищої освіти;

не допускати будь-якої дискримінації учасників освітнього процесу;

не допускати публічного коментування чи заочного обговорення приватного життя або особистих якостей учасників освітнього процесу;

допомагати розвитку творчих здібностей і навичок здобувачів вищої освіти, сприяти становленню високоморальної та відповідальної особистості з активною громадянською позицією;

дбати про патріотичне, правове, екологічне та культурно-естетичне виховання здобувачів вищої освіти;

поважати думку здобувачів вищої освіти, проявляти у спілкуванні з ними терпеливість, стриманість і доброзичливість;

мотивувати здобувачів вищої освіти до навчання;

обстоювати інтелектуальну чесність і нетерпимість до порушення принципів академічної доброчесності;

дбати про особисту й університетську наукову репутацію;

систематично підвищувати наукову компетентність;

нести моральну відповідальність за вибір тем, методів дослідження, перебіг дослідницько-пошукової роботи та її результати;

берегти довкілля, своїми діями чи бездіяльністю не допускати завдання шкоди навколишньому середовищу;

відкрито й об'єктивно висловлюватися про наукові чи етичні проблеми, пов'язані з дослідницькими проєктами та їх упровадженням;

бути неупередженими у професійному оцінюванні колег;

поважати особистий простір учасників освітнього процесу;

визнавати пріоритетність роботи в Університеті перед іншими видами фахової діяльності за межами Університету.

3.2.2. Інші працівники Університету мають:

бути чесними, порядними та відповідальними під час виконання своїх функціональних повноважень;

дотримуватися умов конфіденційності у користуванні фаховою інформацією;

бути ввічливими та виявляти повагу до всіх членів університетської спільноти;

створювати в межах своїх фахових повноважень сприятливі умови для всіх членів університетської спільноти.

3.2.3. Здобувачі вищої освіти повинні:

поважати права та гідність особистості, бути сумлінними, чесними у своїх вчинках, ввічливими, дотримуватись етичних норм діяльності, субординації у відносинах, не чинити дій, що являють собою залякування, переслідування, вторгнення в приватне життя, правильно сприймати критику та проявляти самоконтроль;

дбайливо ставитися до майна та ресурсів Університету, їх цілісності та збереження;

дотримуватися чистоти та порядку в навчальних корпусах, гуртожитках, на території Університету, брати участь у заходах благоустрою (за згодою);

не допускати порушення громадського порядку, не перебувати у громадських місцях та на території Університету в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння;

визнавати корисною та доцільною будь-яку діяльність, спрямовану на зміцнення органів самоврядування здобувачів вищої освіти, розвиток їхньої творчої активності та позаосвітньої діяльності (громадської, культурно-масової, спортивної та ін.);

зберігати чистоту мови, не вживати нецензурну лексику та образливі висловлювання;

дотримуватися правил і норм ділової етики у веденні переговорів та електронному спілкуванні;

вести здоровий та активний спосіб життя, що передбачає відмову від паління, вживання алкогольних напоїв і наркотичних засобів, раціональну організацію навчального часу, самостійної роботи та дозвілля, заняття фізичною культурою та спортом;

відповідально ставитися до освітнього процесу, поглиблювати й удосконалювати свої знання, уміння й навички, сумлінно та своєчасно виконувати всі завдання, не вчиняти дій, що будь-яким чином перешкоджають проведенню занять і створюють незручності для отримання знань іншими здобувачами вищої освіти;

уникати провокування дій, пов'язаних з корупційними правопорушеннями, не пропонувати неправомірну вигоду науковим, науково-педагогічним, педагогічним та іншим працівникам для отримання преференцій під час проходження різних форм контролю знань;

дотримуватися принципу академічної доброчесності, ставитися з повагою до наукових здобутків інших учасників освітнього процесу;

вільно обирати власну наукову позицію, що проголошується відкрито у процесі обговорення рішень, зберігати професійну незалежність;

відповідати за наслідки своєї діяльності, що можуть впливати на прогрес науки, економічний стан суспільства, збереження природи та духовно-культурної спадщини, розвиток людства в цілому;

проявляти активну життєву позицію щодо підтримки та розвитку волонтерської діяльності в Університеті;

надавати підтримку іншим здобувачам вищої освіти, зокрема, молодших курсів, здобувачам вищої освіти з обмеженими фізичними можливостями у процесі навчання, їхньої адаптації до університетського періоду життя та ін.;

реалізовувати набуті знання, досвід і соціально значущі якості на користь суспільства та держави.

4. ВИРІШЕННЯ ЕТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

4.1. Кожен учасник / учасниця освітнього процесу має ознайомитись з Кодексом, дотримуватись його принципів і норм, розуміти персональну відповідальність перед іншими за свою діяльність і поведінку.

4.2. Порушення етичних принципів і норм Кодексу передбачає відповідальність учасника / учасниці освітнього процесу, залежно від характеру та змісту порушень, а також ступеню їх умисності.

4.3. У разі виявлення порушення етичних принципів і норм Кодексу, учасник / учасниця освітнього процесу може самостійно вжити корегувальних заходів або звернутися з письмовою заявою / скаргою до керівника відповідного структурного підрозділу Університету, який у встановленому порядку організовує розгляд справи по суті.

Незначними є порушення, що не завдають значних репутаційних втрат іншим учасникам освітнього процесу й Університету в цілому та спричинені браком досвіду чи недостатнім розумінням етичних принципів і норм Кодексу.

До грубих порушень належать повторно вчинені незначні порушення, а також порушення, що завдають значної шкоди іншим учасникам освітнього процесу та / або репутації Університету.

4.4. З метою вирішення етичних конфліктів між учасниками освітнього процесу в Університеті створюється Комісія з етики (далі - Комісія).

4.4.1. Комісія є постійно діючим колегіальним експертно-консультативним органом Університету, що розглядає звернення учасників освітнього процесу щодо етичних конфліктів, ухвалює рішення стосовно шляхів і процедур їх вирішення, аналізує прецеденти, напрацьовує рекомендації та пропозиції щодо запобігання виникненню етичних конфліктів. У своїй діяльності Комісія керується чинним законодавством України, Кодексом та іншими нормативними актами Університету.

4.4.2. До складу Комісії входять сім осіб: три особи від наукових, науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників Університету, три особи від здобувачів вищої освіти й органів студентського самоврядування, одна особа від адміністрації Університету. Склад Комісії, у тому числі голова та секретар Комісії, за поданням проректора з науково-педагогічної роботи затверджується наказом ректора Університету строком на два роки.

4.4.3. У разі грубого порушення етичних принципів і норм Кодексу, керівник відповідного структурного підрозділу уповноважений ініціювати розгляд справи Комісією. Учасник / учасниця освітнього процесу може також особисто подати до канцелярії Університету письмове звернення про порушення етичних принципів і норм Кодексу на ім'я голови Комісії, надіслати його поштою або з використанням мережі Інтернет, засобів електронного зв'язку (електронне звернення).

4.4.4. Комісія зобов'язана розглянути отримане звернення учасника / учасниці або групи учасників освітнього процесу про порушення етичних принципів і норм Кодексу протягом 15 днів.

4.4.5. Сторони етичного конфлікту запрошуються секретарем Комісії на засідання Комісії в обов'язковому порядку. Відсутність однієї або обох сторін конфлікту на засіданні Комісії не є підставою для скасування її засідання.

4.4.6. Засідання Комісії вважається легітимним за присутності на ньому не менше двох третин членів Комісії.

4.4.7. Рішення Комісії ухвалюють відкритим голосуванням і вважається правочинним, якщо за нього проголосувала більшість присутніх на засіданні членів Комісії. За рівної кількості голосів вирішальним є голос голови Комісії.

4.4.8. Рішення Комісії має рекомендаційний характер. Голова комісії упродовж трьох днів з дати ухвалення рішення надає його ректору Університету для подальшого реагування (вжиття відповідних заходів) відповідно до норм чинного законодавства.

4.4.9. У разі незгоди однієї зі сторін етичного конфлікту з рішенням Комісії, вона може упродовж 10 днів подати до канцелярії Університету звернення на ім'я ректора Університету щодо перегляду рішення Комісії.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Кодекс затверджується рішенням Вченої ради Університету, яке вводиться в дію наказом ректора Університету.

5.2. Зміни та доповнення до Кодексу вносяться за поданням проректора з науково-педагогічної роботи та затверджуються рішенням Вченої ради Університету, яке вводиться в дію наказом ректора Університету.

5.3. Відповідальність за актуалізацію Кодексу та контроль за його виконанням покладається на посадових осіб Університету відповідно до їхніх функціональних обов'язків.

Начальник

навчально-методичного відділу

Ольга Д'ЯЧЕНКО